

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2022
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2022
Avaldamismärge:	RT I, 10.07.2020, 83

Vedelkütuse seadus¹

Vastu võetud 29.01.2003
[RT I 2003, 21, 127](#)
 jõustunud vastavalt §-le 37.

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
17.12.2003	RT I 2003, 88, 591	01.01.2004
10.03.2004	RT I 2004, 18, 131	15.04.2004
09.06.2004	RT I 2004, 53, 365	18.07.2004
17.02.2005	RT I 2005, 13, 66	09.03.2005
09.11.2005	RT I 2005, 64, 482	01.01.2006
27.09.2006	RT I 2006, 43, 325	01.12.2006
22.11.2007	RT I 2007, 66, 408	01.01.2008
06.11.2008	RT I 2008, 49, 272	01.01.2009
15.06.2009	RT I 2009, 39, 262	24.07.2009
26.11.2009	RT I 2009, 62, 405	01.01.2010
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
20.05.2010	RT I 2010, 31, 158	24.06.2010
22.02.2011	RT I, 15.03.2011, 11	01.04.2011
23.02.2011	RT I, 25.03.2011, 1	01.01.2014; jõustumisaeg muudetud 01.07.2014 [RT I, 22.12.2013, 1]
31.01.2012	RT I, 07.02.2012, 9	31.01.2012 Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus tunnistab vedelkütuse seaduse § 36 lõike 5 põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks osas, milles see kohaldub tarbimisse lubatud kütuse müüjate suhtes, kes olid 1. aprillil 2011 registreeritud majandustegevuse registris kütuse müüjana ning olid kütuseturul tegutsenud vähem kui kolm aastat ning § 4 ² lõike 5 punkti 1 tekstiosa „ning vähemalt kolmeaastane kogemus kütuse käitlemise valdkonnas” põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks.
08.03.2012	RT I, 27.03.2012, 7	01.01.2013, osaliselt 01.04.2012
07.06.2012	RT I, 27.06.2012, 6	07.07.2012

07.11.2012	RT I, 15.11.2012, 3	01.01.2013
05.12.2013	RT I, 22.12.2013, 1	01.01.2014
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 4	01.07.2014, osaliselt 23.03.2014
27.02.2014	RT I, 21.03.2014, 4	01.04.2014, osaliselt 01.07.2014
05.06.2014	RT I, 29.06.2014, 1	01.07.2014
19.06.2014	RT I, 12.07.2014, 1	01.01.2015
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused.
28.01.2015	RT I, 20.02.2015, 3	02.03.2015, osaliselt 01.07.2015
11.02.2015	RT I, 12.03.2015, 1	01.01.2016
08.02.2017	RT I, 03.03.2017, 1	01.07.2017
12.04.2017	RT I, 03.05.2017, 1	01.05.2018, osaliselt 01.09.2018, 01.04.2019, 01.09.2019 ja 01.01.2020
31.05.2017	RT I, 16.06.2017, 1	01.07.2017
14.03.2018	RT I, 03.04.2018, 2	01.02.2019, osaliselt 01.08.2018 ja 01.11.2018
21.11.2018	RT I, 12.12.2018, 3	01.01.2019
20.02.2019	RT I, 13.03.2019, 2	15.03.2019
20.02.2019	RT I, 15.03.2019, 4	24.03.2019, osaliselt 25.03.2019
23.10.2019	RT I, 06.11.2019, 1	15.11.2019
16.03.2020	RT I, 24.03.2020, 1	01.04.2020, osaliselt 01.07.2020, 01.07.2021, 01.01.2022, 01.01.2023, 01.01.2024 ja 01.01.2028
17.06.2020	RT I, 10.07.2020, 2	01.01.2021

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab maksude laekumise ja enamkasutatavate mootorikütuste kvaliteedi tagamise eesmärgil vedelkütuse käitlemise alused ja korra, kütusemahutite registreerimise kohustuse, transpordis kasutatava biokütuse tarbimisse lubamise nõuded, riikliku järelevalve korralduse ning vastutuse käesoleva seaduse rikkumise eest.

[[RT I, 03.04.2018, 2](#)- jõust. 01.02.2019]

(2) Vedelkütuse tootmisele kohaldatakse käesolevat seadust kütuseaktsiisi sätestavas seaduses ettenähtud erisustega.

(3) Käesolev seadus ei reguleeri vedelkütuse käitlemisel kasutatavatele seadmetele, ehitistele ning mõõtevahenditele esitatavaid tehnilisi ja ohutusnõudeid.

(3¹) Käesolev seadus ei laiene mootorikütusele, mille ühendusevälisest riigist saabuv reisija toimetab Eestisse mitteärilisel eesmärgil kasutamiseks.

[[RT I, 15.03.2011, 11](#)- jõust. 01.04.2011]

(3²) Käesolev seadus ei reguleeri kütuse müüki riigiasutuse poolt kohtuotsuse alusel, järelevalvemenetluse tulemusena või muu avaliku ülesande täitmisega seotud põhjendatud juhul. Riigiasutuse poolt kütuse müügi korra kehtestab Vabariigi Valitsus või tema volitusel valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

[[RT I, 20.02.2015, 3](#)- jõust. 02.03.2015]

(3³) Käesolevat seadust ei kohaldata vedelkütustest bensiinile, mille tihedus standardis EN ISO 4259 nimetatud katsemeetodi alusel temperatuuril 15 °C on alla 720 kilogrammi kuupmeetri kohta ja mis sama katsemeetodi alusel sisaldab:

- 1) hapnikku – kuni 0,1 mahuprotsenti;
- 2) alkeene – kuni 1,0 mahuprotsenti;
- 3) aroomaatseid süsivesinikke – kuni 1,0 mahuprotsenti.

[[RT I, 24.03.2020, 1](#)- jõust. 01.04.2020]

(4) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid käesolevast seadusest tulenevate erisustega.

§ 2. Mõisted

(1) Käesoleva seaduse tähenduses:

1) vedelkütus (edaspidi *kütus*) on vedel põlevaine, mida saab kasutada energiaallikana soojusjõumasinates ja muudes selleks sobivates energiamuundamisseadmetes, mootorsõidukites kasutatav vedelgaas, mis standardtingimustel, see on rõhul 0,1 MPa ja temperatuuril 15 °C, on gaasilises olekus, ning mootorsõidukites kasutatav biogaas;

[RT I, 20.02.2015, 3- jõust. 02.03.2015]

2) [kehtetu -RT I, 15.03.2011, 11- jõust. 01.04.2011]

3) kütuse käitlemine on tarbimisse lubatud kütuse müük või müügiks pakkumine (edaspidi *müük*), vedu, hoiuteenuse osutamine ja ladustamine ning kütuse import, eksport ja tootmine;

4) kütuse import on kütusele vabasse ringlusesse lubamise tolliprotseduuri kohaldamine Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1–101) (edaspidi *tolliseadustik*), tähenduses;

[RT I, 16.06.2017, 1- jõust. 01.07.2017]

5) kütuse eksport on kütusele ekspordi tolliprotseduuri kohaldamine tolliseadustiku tähenduses;

[RT I, 16.06.2017, 1- jõust. 01.07.2017]

6) kütuse hoiuteenuse osutamine on isiku poolt tema majandustegevuse raames teisele isikule kuuluva kütuse hoidmine ja ladustamine, välja arvatud riigikaitseüksuste täitmiseks vajalike vahendite ja varu hoidmine riigikaitseaduse tähenduses;

[RT I, 12.03.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

7) [kehtetu -RT I 2004, 53, 365- jõust. 18.07.2004]

8) kütuselisand on aine või ainete segu, mille lisamine kütusele parendab selle omadusi või energiamuundamisseadme tööd;

9) kütuse tarbimisse lubamine on aktsiisikauba tarbimisse lubamine alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse tähenduses;

[RT I 2008, 49, 272- jõust. 01.01.2009]

9¹) biometaanil lõpptarbimisse andmine on maagaasiseaduse §-s 10³ nimetatud päritolutunnistuse alusel biometaanil maantee- või raudteetranspordis kasutusse andmine;

[RT I, 15.03.2019, 4- jõust. 25.03.2019]

9²) elektrienergia lõpptarbimisse andmine on elektrituruseaduse tähenduses taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergia maanteetranspordis kasutusse andmine;

[RT I, 24.03.2020, 1- jõust. 01.04.2020]

10) biokütus on biokütus atmosfääriõhu kaitse seaduse tähenduses;

11) biomass on biomass atmosfääriõhu kaitse seaduse tähenduses;

12) tarneahel on tegevuste kogum, mis hõlmab isikuid ja tegevusi alates biokütuse tootmiseks vajaliku tooraine kasvatamisest kuni biokütuse tarbijale kättesaadavaks tegemiseni;

13) energiasisaldus on kütuse alumine kütteväärtus, mis on määratud 15 °C juures ja väljendatud ühikutes megadžauli liitri kohta või megadžauli kilogrammi kohta;

14) jäätmed on jäätmed jäätmeseaduse tähenduses, välja arvatud asjad, mida on tahtlikult muudetud või saastatud, et asi vastaks kõnealusele määratlusele;

15) jääk on asi, mis ei ole tootmisprotsessi sihipärane lõpptoodang ja tootmise esmane eesmärk ning mille tootmiseks ei ole tootmisprotsesse teadlikult muudetud, ning asi, mis on põllumajanduse, vesiviljeluse, kalanduse või metsamajanduse tööstuse otsene kõrvaltoodang;

16) esimese põlvkonna biokütus on biokütus, mida toodetakse teraviljast ja muust tärkliserikkast põllukultuurist, suhkru- ja õlikultuurist ning kultuurist, mida kasvatatakse põllumajandusmaal põhikultuurina peamiselt energia tootmiseks;

[RT I, 03.05.2017, 1- jõust. 01.05.2018]

17) täiustatud biokütus on biokütus, mida toodetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82–209) IX lisa A osas nimetatud toorainest.

[RT I, 24.03.2020, 1- jõust. 01.04.2020]

(2) [Kehtetu -RT I 2010, 31, 158- jõust. 24.06.2010]

(3) Kütuste täpsustatud loetelu kehtestab nõukogu määruses (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, 07.09.1987, lk 1–675) kirjeldatud kombineeritud nomenklatuuri koodide (edaspidi *KN-i kaubakoodid*) alusel [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 20.02.2015, 3- jõust. 02.03.2015]

1¹. peatükk BIOKÜTUSE TARBIMISSE LUBAMINE

§ 2¹. Tarbimisse lubatud biokütuse osakaal

(1) Kütuse müüjal, kelle kohta on majandustegevuse registrisse kantud kütuse tarbimisse lubamise märges või kütuse maksuladustamise lõpetamise märges, ja kütuse impordi tegevusluba omaval isikul (edaspidi koos *tarnija*) peab tarbimisse lubatud bensiini, diislikütuse, biokütuse ja maanteetranspordis kasutusse antud elektrienergia koguenergias biokütuse või lõpptarbimisse antud biometaanii või elektrienergia koguenergia osakaal kalendriaasta kaalutud keskmise väärtusena olema kalendriaasta lõpuks vähemalt 7,5 protsenti.
[RT I, 24.03.2020, 1- jõust. 01.01.2022]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustuse täitmiseks arvesse võetav biokütus peab vastama atmosfääriõhu kaitse seaduse alusel sätestatud biokütuse säästlikkuse kriteeriumitele.

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 IX lisas nimetatud toorainetest toodetud biokütuse energiasisaldus võetakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse täitmisel arvesse kahekordsena.
[RT I, 24.03.2020, 1- jõust. 01.04.2020]

(4) [Kehtetu -RT I, 24.03.2020, 1- jõust. 01.04.2020]

(4¹) Lõpptarbimisse antud elektrienergia energiasisaldus võetakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse täitmisel arvesse neljakordsena.
[RT I, 24.03.2020, 1- jõust. 01.07.2021]

(4²) Lõpptarbimisse antud elektrienergia osakaalu arvutamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:
1) kui lõpptarbimisse antud elektrienergia pärines võrgust elektrituruseaduse tähenduses, kujuneb lõpptarbimisse antud elektrienergia koguseks mõõtepunktis tarbitud elektrienergia kogus megadžaulides korrutatuna lõpptarbimisse andmise aastale eelnenud üle-eelmise aasta riigi taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergia osakaaluga elektrienergia lõpptarbimisest protsentides;
2) kui lõpptarbimisse antud elektrienergia pärines üksnes taastuvast energiaallikast elektrienergiat tootvast tootmisest otseliini kaudu elektrituruseaduse tähenduses, on lõpptarbimisse antud elektrienergia kogus võrdne samas mõõtepunktis lõpptarbimisse antud elektrienergia kogusega.
[RT I, 24.03.2020, 1- jõust. 01.04.2020]

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud biokütuse koguenergia kohustuslikku osakaalu võib Vabariigi Valitsus korraldusega vähendada, kui muu tegevuse tulemusena saavutatav taastuvast energiaallikast toodetud energia osakaal maantee- ja raudteetranspordis on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustusest eeldatavasti vähemalt 0,2 protsenti võrra suurem. Vähendamise ulatus ei tohi olla suurem kui muu tegevuse tulemusena saavutatud taastuvast energiaallikast toodetud energia osakaalu nimetatud kasv.

(6) Koguenergia arvutamise meetodi ning kütuse ja biokütuse energiasisalduse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(7) Kui tarbimisse lubatakse biokütus, mille energiasisaldus ei vasta käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kehtestatavas määruses sätestatule, esitab tarnija käesoleva seaduse § 2⁴ lõikes 1 nimetatud aruandes biokütuse energiasisalduse ja selle määramise aluseks oleva standardi nime.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustust ja lõikes 9 nimetatud täiustatud biokütuse kohustusliku osakaalu nõuet ei rakendata:

- 1) oktaaniarvuga 98 bensiini puhul;
 - 2) kütuse puhul, mis on võetud kasutusele vedelkütusevaru seaduse § 5 lõikes 5 nimetatud vedelkütusevaru uuendamisel;
 - 3) kütuse puhul, mis on tarbimisse lubatud vedelkütusevaru seaduse § 7 lõikes 2 nimetatud korralduse alusel;
 - 4) kütuse puhul, mis on tarbimisse lubatud hädaolukorra seaduse § 19 lõikes 1 nimetatud vedelkütusega varustamisest tingitud eriolukorra ajal.
- [RT I, 24.03.2020, 1- jõust. 01.04.2020]

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud bensiini, diislikütuse ja biokütuse koguenergias peab täiustatud biokütuse osakaal olema vähemalt 0,5 protsenti. Esimese põlvkonna biokütuse koguenergia osakaalu, mis ületab 4,5 protsenti kütuse koguenergiast, käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse täitmisel arvesse ei võeta.
[RT I, 24.03.2020, 1- jõust. 01.01.2022]

(10) [Kehtetu -RT I, 24.03.2020, 1- jõust. 01.04.2020]

§ 2². Tarnijate ning biometaanii ja elektrienergia lõpptarbimisse andnud isiku vahelised kokkulepped

[RT I, 24.03.2020, 1- jõust. 01.04.2020]

(1) Käesoleva seaduse § 2¹lõikes 1 nimetatud kohustust ja lõikes 9 nimetatud täiustatud biokütuse kohustusliku osakaalu nõuet võib tarnija osaliselt või täielikult täita § 2⁶lõikes 2 nimetatud digitaalse keskkonna vahendusel omandatud tarbimisse lubatud biokütuse ning lõpptarbimisse antud biometaani või elektrienergia koguerenergia § 2⁴lõikes 1 nimetatud aruande esitamise aasta statistikaga.

(2) Tarbimisse lubatud või lubatavat biokütuse ning lõpptarbimisse antud või antavat biometaani või elektrienergia koguerenergia statistikat müüakse käesoleva seaduse § 2⁶lõikes 2 nimetatud digitaalse keskkonna vahendusel sõlmitud kokkuleppe alusel. Kui tarbimisse lubatud biokütuse ning lõpptarbimisse antud biometaani või elektrienergia koguerenergia statistika ei ole statistika tekkimise hetkeks müüdnud, müüakse see üksnes digitaalse keskkonna vahendusel enampakkumisel sõlmitud kokkuleppe alusel.

(3) Käesoleva seaduse § 2⁴lõikes 1 nimetatud aruande esitamise aastal võivad tarnija ja biometaani või elektrienergia lõpptarbimisse andnud isik käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kokkuleppe alusel iga kuu teisele tarnijale tema kohustuse täitmiseks § 2⁶lõikes 2 nimetatud digitaalses keskkonnas statistiliselt üle kanda biokütuse koguerenergiat tarbimisse lubatud bensiini või diislikütuse koguerenergias. Kokkuleppe peab sisaldama muu hulgas kokkuleppe sõlminud isikute nimesid, statistiliselt ülekantavat koguerenergia kogust megadžaulides ja ajavahemikku, mille jooksul üks tarnija teisele statistilise ülekande teeb.

(4) Kui käesoleva seaduse § 2⁶lõikes 2 nimetatud digitaalse keskkonna töös esineb tehnilisi takistusi ja maagaasiseaduse §-s 15 nimetatud süsteemihaldur on nendest takistustest teadlik, võib süsteemi mittetöötamise ajal sõlmida käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kokkuleppe kirjalikult digitaalset keskkonda kasutamata. Sellisel juhul esitatakse kokkuleppe koos käesoleva seaduse § 2⁴lõikes 1 nimetatud aruandega Keskkonnaametile. [RT I, 24.03.2020, 1- jõust. 01.04.2020]

§ 3³. Biokütuse säästlikkuse kriteeriumitele vastavuse tõendamine

(1) Käesoleva seaduse § 2¹lõikes 1 sätestatud kohustuse täitmiseks säilitab tarnija tarbimisse lubatud biokütuse kohta teabe, mis võimaldab kontrollida biokütuse säästlikkuse kriteeriumitele vastavust kogu tarneahela ulatuses. Teavet säilitatakse vähemalt viis aastat.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teave peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) biokütuse kogus tuhandetes liitrites 15 °C juures ja gigadžaulides;
- 2) biokütuse tüüp;
- 3) biokütuse tooraine;
- 4) biokütuse tootmisviis;
- 5) tooraine lähteriik;
- 6) biokütuse ostmise koht riigi täpsusega;
- 7) käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud meetod, mida kasutati biokütuse säästlikkuse kriteeriumitele vastavuse tõendamiseks;
- 8) süsinikumahukus väljendatuna grammides süsinikuekvivalenti megadžauli kohta.

(3) Biokütuse säästlikkuse kriteeriumitele vastavust tõendatakse ühte või mitut järgnevat meetodit kasutades:

- 1) Euroopa Komisjoni poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 140, 05.06.2009, lk 16–62) alusel tunnustatud vabatahtlik skeem;
- 2) teise Euroopa Liidu liikmesriigi skeem;
- 3) skeem, mille kujundamise aluseks on kolmanda riigiga sõlmitud Euroopa Komisjoni tunnustatud kahe- või mitmepoolne leping.

(4) Tarnija tagab biokütuse käitlemisel, et toimib massibilansi süsteem, mis võimaldab korraldada sellise saadetise segamist, mis sisaldab erinevatele biokütuse säästlikkuse kriteeriumitele vastavat toorainet või biokütust (edaspidi *segu*), ja omavahelist segamist ning sellise segamise üle arvestuse pidamist. Segu puhul peab olema tagatud teave iga segu sisaldusse kuuluva saadetise biokütuse säästlikkuse kriteeriumitele vastavuse ja saadetise koguse kohta. Segust võib väljastada samas koguses ja samadele biokütuse säästlikkuse kriteeriumitele vastavat saadetist, nagu seda on segusse lisatud.

(5) Massibilansi süsteemi kasutamine peab tagama kogu tarneahela ulatuses biokütuse säästlikkuse kriteeriumitele vastavuse kohta teabe edastamise järelevalveasutusele ja sõltumatule audiitorile.

[RT I, 03.05.2017, 1- jõust. 01.05.2018]